

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Uredništvo in upravnništvo je na pristavi g. K. Floriana v »Zvezdi«. Izdajatelj in odgovorni urednik Lav. Mikuš. Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploši vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mečkarija!

Povsod čuješ danes besedico: Glavna, pa Glavna! Eno jo izgovarjajo posmehljivo, drugi nekam bolešno, tretji kujejo z nje kapital záse. Toda dejstvo stoji pribito, da je in bo povzročala Glavna tako poedinim zadržnikom, kakor tudi celotnemu, pred vsem trgovskemu svetu, morečih skrbi, katerih se, kakor vse kaže, še ne bo take naglo iznebiti. Še nepreglednejše pa so posledice, ki utegnejo nastati iz tega žalostnega pojava.

Stari trgovski potniki, potujoči že 30 do 40 let po naših deželah, so mi večkrat pripovedovali, da je Kranjska ena najtrdnjših in najsolidnejših trgovskih tečk v Avstriji. Če si zaupal n. pr. kakemu celovskemu trgovcu 1000 K, potemtakem si smel dati recimo ljubljanskemu trgovcu za najmanj še enkrat toliko blaga. Tu solidnost in resnost, tam neomejen kredit! Toda bile so zdrave, normalne razmere.

A dandanes — žalibog — ni več tako! V trgovskem svetu se širijo namareč vznemirjajoče vesti, da je padel tudi kranjski trgovec, ki je dosedaj bil na prvem glasu, med bažo druge vrste. Te se pa mar ni zgodilo vsled njegove lastne krivde, temveč vsled mizernega denarnega položaja, ki vlada danes v naši deželi. Tako sem te dni čul skoro neverjetno novice, da je samo v Ljubljani zapadlih nad milijon kron menjic, katerih se pa tvrdke ne upajo — iztožiti... In trgovec na deželi, ki je veljal za trdnega, ne dobi n. pr. sladkerja, če ne pošlje 100 ali 200 K kot nakup naprej, ostalo blago se mu nato pošlje po — povzetju. Vsakdo se bo vprašal: Kam bo te prišlo, če pojde tako naprej, posebno ob vladajoči dražini, ko tarna gospod in kmet.

Krivec vsemu temu je konkurz Glavne! Dasi-ravno je že davno poteklo več kakor mesec dni, so ljubljanski advokati znali umetno raztegniti nadaljni tek tega konkurza s tem, da se med seboj prepirajo, kdo bo upravitelj te mastne konkurzne mase. Čudno se nam le zdi, da sodišče tu ne poseže z znano hitrostjo in energijo vmes ter ne potrdi enega ali drugega že parkrat izvoljenega upravitelja. Danes stoje šanse mnogo slabše, kakor so stale pred otvoritvijo konkurza. Jaz pa pravim: Konec mera biti temu!

Dolžnost merodajnih faktorjev je, da se nujno pobrigajo za to, da naš denarni trg ne bo trpel še nadalje, ter da se mu ohrani dobro in pošteno ime, katero je užival doslej. Če država pomaga drugod, zakaj bi ne prispečila tudi v tem slučaju. Naj bi dala brezobrestno posojilo, da se nemudoma izplačajo dolžniki, ali pa naj bi saj naši veliki denarni zavodi, ki se gotovo v stanu pokriti primanjkljaj Glavne, pričeli takoj akcije v to svrhu. (Kakor čujemo ravnokar, se je v tem oziru že nekaj ukrenilo. Opomba uredništva.) Vsa zadeva bi se morala izvršiti mirno, polagoma, ranje seveda brez vsake škode, a za deležnike z neznatnim riziko... Naši finančarji naj pomislijo, da preti s tem, če se zabranjuje pot razvitju trgovine, občutna škoda predvsem tudi denarnim zavodom samim, katerim menda ni vseeno, če bodo morali ubirati rakovo pot. Ne po polževo, temveč po bliskovo se mora priti v okom vsem ostoječim zaprekan! Prilijte tizgovskemu vezičku par kapljic elja, da bo zopet normalno peljal naprej. Mnogoterim bo tedaj pomagano. Ne bodite mečkati! Kdor hitro da, dvakrat da! Trgovec.

Deželni zbor kranjski.

II. seja dne 18. februarja 1911.

Sejo je otvoril dež. glavar pl. Šuklje ob 1/2 7. Zapisnikarja sta bila poslanca dr. Novak in Demšar. Seje se je udeležil tudi škof Jeglič, ki se je globoko priklanjal bar. Schwarzu in grofu Barbotu kot zagovorniku »Kranjske sparkase« ter z veliko slastjo požiral sirovosti svojega jeroba dr. Sustersiča. Takoj ob začetku seje je prečital zapisnikar posl. Demšar nujni predlog posl. Gangla in tovaršev, ki se glasi: »Deželni odbor se pozivlja, naj ne da toliko časa pečirati betenske kleti, ki jo je prizidal k svoji hiši št. 198 posestnik in gostilničar Alojzij Kobal, dokler ne pride razsodba upravnega sodišča. Na to prečita zapisnikar Demšar razne interpelacije klerikalnih posilancev, in sicer je vprašal posl. Piber barona Schwarza, kaj je z zakonom o melioraciji pašnikov; posl. dr. Sustersič dež. glavarja, kaj je z lovskim zakonom. Posl. Piber je pa interpeliral dež. glavarju zaradi sirarske zadruge pri Stari Fužini v Bohinju. Dež. glavar je odredil, da pride Ganglov nujni predlog v posvetovanje koncem seje, ravnokar bo tudi koncem seje odgovarjal na razne interpelacije.

Posl. Jarc je na to podal poročilo odseka za pospeševanje zadrugištva in stavil v imenu odseka sledeče predloge: I. Deželni zbor vidi v zadrugištvu najvažnejši faktor narodnega gospodarstva v deželi in spoznava kot nujne dolžnost dežele, zastaviti vse moči za prosep zadrugišne organizacije na Kranjskem. II. Ustanevi se deželni zadrugiški urad, ki ima posloovati v vseh zadrugiških zadevah kot strokovni organ deželnega odbora. V ta namen se devoli za l. 1911 poseben kredit v znesku 10.000 K. III. Kot od deželne uprave odobrena

PODLISTEK.

Damjan:

Pravica.

Dalje in konec.

Nestrpno je čakal, da bi prišla procesija do vrha; kajti pot od doma do sem je bila dolga. Lužar pa ni imel niti koščeka kruha, da bi ga bil prigriznil. Orežniki so že čakali, da se delali množici pot, katera se je pomikala počasi in s svečanostjo na Goro Milesti. Ko se množica na vrhu ustavi, pride iz samestana mlad pater, kateri jih svečano nagovori in jih povede v cerkev. V cerkvi pa jim naredi pridigo, od katere je bil Tone tako ginjen, tako srečen, kakor še nikoli. Niti zavedal se ni, da je ob vse premoženje, zdelo se mu je, da je v paradizu. Cerkev se je praznila, množica je posedala po travi in po stopnicah. Lužar je držal klobuk v roki in šel okoli množice. Skoro vsak mu je dal nekaj, nekateri celo groš ali več! Na strani, na klopih pa je sedela gospoda, ženske v razkošnih oblekah, moški v cilindrih, povsem so se lečili od navadnih ljudi, ki so prišli le bosi in s culo v roki. K njim se Lužarjev Tone v začetku ni upal, počasi pa je dobil kerajžo. Prikuljeno in tako gre k mizi in potrepnje po rami fino oblečene gospoda.

«Kaj želite?» mu reče gospod.

«Pogorel sem, gospod! Ne zamerite, niti bilka mi ni več ostala na hlevu, lahko mi verjamete: ob vse sem prišel. Gospod župnik mi je nasvetoval, naj pridem sem na Goro Milesti!»

Gospod ga je pogledal postrani, prijel kelač in mu ga potisnil v roke.

Lužar je zgrabil kolač kakor otrok žlico. S koščenimi pesti ga je držal ter že določil, kdaj ga poje. Gospod mu je dal še kozarec vina. Lužar ga je izpraznil v dušku in lica so mu zardela. — Zadovoljnega se je čutil: parkrat se pride in zadostovalo mu bode za začetek, ako mu še doma kaj nabere. Lahko se potem smejo vsi nevoščljivi, kateri so ga zasledovali za vsakim korakom, za vsako besedo, katero je znil. Lahko se bo še ponašal kot eden izmed najboljših na Vrsniku. Pripeljal bo k hiši nevesto kakor kraljico, v lepi kočiji jo bo pripeljal in nihče ne bo smel reči žal besede.

«Res, delati bo treba eno leto kakor živina, ali vseeno, samosvoj gospodar bom potem. Nihče ne bo pošiljal za menoj biričev in orožnikov, vse prepustim otrokom kakor najskrbnejši oče. Po smati pa se napotim v večnost kakor svat z mirno vestjo in z lahkim srcem, vedoč, da sem delal le v prilog potomcem, kolikor so mi pripuščale moči, da, še več! So nekateri ljudje tam na Vrsniku, ki me zavidaje, ali dobe se tudi blagi, razsodni ljudje, ki imajo v srcu brateko sočutje. Kaj? Blagih in dobrih ljudi, da bi ne bilo več? O, da!»

Tako se mu je včasih stiskalo v prsih, prestrašil se je sam sebe in se hotel vrniti. Ali spomni se, da bi bil kmalu pozabil iti še v samestan k patrom.

Prišel je v veliko dvorano, čudesno okrašeno. Trideset korakov je bila dolga, trideset široke. Na

lahko potrka na stranska vrata. Ko se zasliši debel glas, prime nalahke za kljuko in vstopi.

«Hvaljen bodi, Jezus Kristus!» reče plaho Tone.

«Na veke, amen!» mu odgovore vsi hkratu. Tresel se je kakor otrok pred učiteljem; najrajši bi bil doma. Če bi imel še hlev, ne lazil bi po teh prostorih, šel bi domov in se zaril v mrvo.

Vsi so se obrnili k njemu; najmlajši pa se vzdigne in ga spoštljivo vpraša: «Kaj bi rad?»

«O, gospodje! Gospod župnik z Vrsnika me je poslal sem!» Tone je stal nepremično, v rokah je držal klobuk, vse mu je plesalo pred očmi, čakal je le, kdaj mu odpre kdo vrata in ga zapodi ven.

«Zakaj vas je poslal sem gospod župnik?»

«Pogorel sem! Vse hlev mi je zgorel, vsa mrva, niti bilke mi ni ostalo. Sedaj pa meram hoditi okoli usmiljenih ljudi. In slišal sem praviti, kdor pride sem presiti, ne gre nazaj žalosten, temveč potolažen.»

Vsi so sedeli pri pogrnjenih mizah, polnih jedi in pijače.

«Tu imate kozarec vina in kolač!» mu reče eden izmed patrov, «vidi se, da je revež, ne smemo ga pustiti kar tako ven!»

«Postojte malo!» zakriči drugi, ki je imel eno nogo kračjo, «stojte, ljudje bežji! Nič mu ne dame! Niti vinarja! Kamen, če hoče; kajti ta človek je grešnik. — Ko sem hodil včeraj po Vrsniku, sem videl potepuha, s katerim so pravili, da krade.

zadrusna organizacija v deželi Kranjski ima veljati «Zadrusna Zveza» v Ljubljani, pod pogojem, da se podvrže redni reviziji deželne zadrusne urada.

Deželni odbor se navede, delovati odločno na to, da se po možnosti združijo vse v deželi kranjski postujoče pridobitne in gospodarske zadruge v «Zadrusni Zvezi» v Ljubljani in kot od deželne uprave odobreni zadrusni centrali. IV. Vseučiliški zaklad se odstopi «Zadrusni Zvezi» kot brezobrestno posojilo na nedolžan čas proti celoletni odpovedi in se ji dovoli letna deželna podpora 12.000 K, če izpolni pod III. v prvem odstavku navedeni pogoj in razven tega še sledeče pogoje: 1. se zaveže, podpirati prizadevanje deželne odbora v smislu 2. odstavka tečke III.; 2. priznava deželni odboru odločilen vpliv pri nameščanju zadrusnih revizorjev na Kranjskem; 3. priznava deželni odboru pravico, odposlati svojega zastopnika z odločujočim glasom v izpravevalno komisijo za revizorski izpit, ki postuje pri «Zadrusni Zvezi»; 4. se zaveže, vsako sebi včlanjeno zadruge revidirati na željo deželne odbora in v slučaju, da je zadruge sprejela od dežele kake podpore, dati deželni odboru preje revizijskega poročila na razpolago, brezkvarno neposredni revizijski pravici deželne odbora, če si je pridržal ob podelitvi deželne podpore ali pa če zadruge sama zahteva deželno revizijo; 5. se zaveže, pripraviti in podati o vsaki sebi včlanjeni zadruge deželni odboru na zahtevo potrebni materijal za presojo, jeli dotična zadruge vredna in potrebna deželne podpore; 6. se zaveže, podpirati v vsakem oziru deželni zadrusni urad za desego njegovih smetov. V. Deželni odboru se nalaga, da vpeštevata pri obrestonosnem nalaganju tekočih blagajničnih sredstev v tekočem računu tudi kreditne zadruge, če so pogoji nalaganja v vsakem oziru enaki onim drugim v postev prihajajočih kreditnih zavodov; pri tem je gledati v prvi vrsti na potrebno gibčnost blagajničnih sredstev. VI. Deželni odbor se pooblašča, po potrebi priskočiti zadrusni organizaciji s tem, da prevzame deželno jamstvo do vsote dveh milijonov kron, ako se prepriča, da iz tega jamstva ne preti deželi nikakršna škoda. VII. Uvažujot, da propad «Glavne posejilnice v Ljubljani» utegne vsled neomejenega jamstva njenih članov uničiti mnogo samostojnih gospodarskih eksistenc v Ljubljani in po deželi ter škodovati ugledu in kreditu domačega trga, — se naroča deželni odboru, naj razmetri položaj in ukrene, kar se mu zdi pripravno, da se po možnosti omili usoda nedolžnih žrtev in varuje ugled in kredit domačega trga. Deželni odbor naj stopi v to svrhu in stik z drugimi javnimi faktorji, zlasti s c. kr. vlado in z mestno občino ljubljansko. Za vsak slučaj se dovoli deželni odboru za to posebno akcijo poseben kredit za l. 1911 v znesku 50.000 K. Po poročilu posl. Jarca je dež. glavar edredil polurai edmor, ki je pa faktično trajal celo uro. Ob osmih je zopet otvoril sejo.

Spominjam se dobro in ne motim se: decela tak je bil, kakor stoji sedaj pred nami. Pa ga vprašajte, kje ima potrdilo od gospoda župnika, da je v resnici pogorel in da sme berati tu okoli in nadlegovati ljudi! Pokazite potrdilo! reče zopet Lužarju.

«Saj ga nimam! Čemu bi ga tudi potreboval, saj se mi vidi na obrazu, da nisem potepuh, vidi se mi, da sem ubožen, kakor ste rekli.» Nič ni vedel, ali je resnica, ali se sanja. Iz beže miše naj bi ga zapodili?! Iz miše, kjer se deli miloščina kakor v nebesih! Ne, to ni mogoče, sama domišljija, brezplodne sanje v obupnem položaju.

«No, ali vam nisem rekel?» reče na to pater. «Potepuh, tat, nič drugega ni ta človek, zapreti ga bo treba!»

Lužar je začel razmisljati, kako se more kaj takega zgoditi. Včasih je imel toliko poguma, danes si pa ne upa ziniti besede; ves se trese in čuti, kakor bi padala vsa obleka z njega. Strah mu je bil čisto tuj, niti poznal ga ni prej. Skoro ob vse premoženje je prišel, sedaj ga pa hočejo tukaj še ob čast pripraviti. — Tam na Poklonu, je vedel, da stoji mogočna hča in hlev, najmogočnejša v celi fari. Tam ga čaka lepa in stoka devotka Cenka. Cenkin oče mu je že obljubil, rekoč, naj bo pameten. Ženil bi se bil, samo če bi ga ne bila zadela tako huda nesreča. Ali to bi še ne bilo nič, če bi ne bile hujs-ga.

Vrata se odpro na široka in Lužarja odvedo orožniki... Nastarejši pater pa vstane, obraz se

Prvi pre-goternik je bil grof Barbo, ki se strinja z vsemi predlogi odseka, oziroma klerikalcev. Pravi, da mu je jako simpatično, da se «Zadrusna Zveza» preglasi za oficijsno zvezo. Govoriti ni mogel drugače govoriti kot predsednik «Klerikalne Zveze», ki bo skoraj gotovo tudi dobila kako mastno drobtino. Vseučiliški fond je mitev fond (dr. Triller: Po vaših željah!) in je popolnoma umestno, da se ga uporabi za zadrusništvo. Na vse pretege je vrazil «Kranjsko sparkaso». Pri tem se lasla skofu Jegliču kar usta narazen in z velikim zadovoljstvom se je približeval grofu Barbu, katerega je mislil najbrže v znak hvaležnosti objeti, pa so mu menda drugi poslanci te zabranili. Le zoper nekaj je imel grof Barbo pemistoke, mamret zoper kredit, dovoljen v svrhu sanacijskih korakov za «Glavno posejilnico». V krepkem temeljitem in dovršenem govoru je na to posl. dr. Tavčar ožigosal postopanje klerikalcev, ki se na nedopusten način vtihetapili ta važen in za deželno gospodarstvo morda poguben predlog v deželno zbornico. S stvarnimi argumenti je izpodbil šepave utemeljevanje klerikalcev ter v pravo luč postavil klerikalce, ki so na skandalozen način ubili naše vseučiliško vprašanje. Eden ali drugi klerikalni poslanec je postal tupatam nekoliko rdeč. Sramovali so se in se sedeli kakor onemeli, ko se padali udarci dr. Tavčarjevega govora po njih. Nihče se ni upal ugovarjati, le posl. dr. Krek je nervozno tolkel s prstoma ob pulc. Dr. Tavčar je je pa stal, kakor sodnik, ki je v imenu celega slovenskega naroda obsojal sramotno postopanje klerikalnih narodnih izdajalcev, vladnih in nemških hlapcev.

Poslanec dr. Tavčar je izjavil: Visoka zbornica! Pred vsem naj ugovarjam proti načinu, v katerem se je ta yelevažna zadeva o pospeševanju zadrusništva spravila na dnevni red današnje seje. Deželni zbor je bil sklican za en dan, da se pred vsem posvetuje o desetmilijonskem melioracijskem posojilu. Toda klerikalci so izrabili to kratko zasedanje, da stavijo mujni predlog, katerega je ravnekar v imenu odseka za pospeševanje zadrusništva predčital posl. Jarc, v imenu odseka, ki je bil po njegovih mislih popolnoma protizakonito izbran. Predlog ima obseg mujnega predloga. Vsak mujni predlog pride najprej v odsek. Zadeva sama na sebi je pa tudi vse kritike vredna, ker se je stavil predlog v obliki, da se ni vedelo, kaj se pravzaprav hoče. Niste bili odkritosrčni. Stavili bi tak predlog, kakor ga je stavil posl. Jarc v odseku. Nujnim potom in na tako zahrbtnen način stavjati take predloge, pa ni dopustno, ker bodo ti predlogi globoko posegli v deželno gospodarstvo. Stavljati take predloge v tremotku, ko ne vemo, kaj nas čaka, ko ne vemo, kje bomo iskali in dobili pokritja za že obstoječi deficit, pač ni umestno. Preidem k stvari sami. Narodno-napredna stranka bo glasevala za prvo in zadnjo točko stavljenega predloga. Stranka se lahko izreče v dež. zboru za to, naj se podpira zadrusništvo, tudi za zadnje

mu nagubanci v resne gube, vzdigne spoštjive roke in naredi križ... Vsi so vstali za njima in spremili Lužarja z zavistjo v očeh do vrat.

Nikoli si ni mislil Lužar, da ga bodo genili orožniki. Da mu odpro duri in ga zapode ven — no, še ni bogvekaj; da pa pridejo orožniki ter ga odpeljejo, in to še brez vzroka, tega si ni mislil nikdar. Kaj poreče Cenka, Cenkin oče in drugi ljudje?...

«O, pravica! Nazadnje bi mi morda lahko še prodali, kar mi je ostalo in vse bi bilo pravično! — Getovo me izbacnejo, kadar pridem k Cenki. Vsi neoznenjeni se petegujeje zanje, od vsepovsod hodijo, da bi jo pregovorili, a dosedaj brez vspeha. Ali kadar ji povedo, kaj se je z mano zgodilo... o, gotovo bom videl, kako bodo hodili drugi okoli nje, meni pa se bodo posmehovali... In vse to po krivicah, brez vzrokov. Oai oštir doma, o... gotove jo dobi; enkrat je že norela za njim, sedaj jo pa gotovo vjame v svoje mreže. In kje naj iščem pravice? Tam, kjer bi morala kraljevati čista, neemadeževana pravica, edina zaščitnica revnih in zatiranih, še tam pometajo ž njo kakor z metlo, vlačijo jo po blatu kakor stare cunje. Ne, pa Bog ž njimi!... Trudil sem se, da bi zamašil vse luknje, ki so mi kazile s potoma pridobljeno demovanje — naenkrat pa mi polovice pgori. Šel sem med ljudi, da bi me sprejeli v tolažbo s prijaznim pogledom in mi pomogli, kolikor je v njih močeh — zagnali so mi v obraz par sirovih besed in mi preskrbeli verige

tečko bo rada glasevala, čeprav nismo prepričani, da bo to kaj pomagalo. Grof Barbo je z nekake vehemence zagovarjal «Kranjsko sparkaso». S tem je pa behtjal samega sebe. Če on pravi, da mora biti pri vsaki gospodarski organizaciji politika izključna, tedaj je pred vsem obmedil delovanje in postopanje, ki dela največ politike (dr. Triller: Nemško-nacionalne politike!) Niti slovenskega napisa ne privoščite na «Kranjsko sparkaso». In vsega tega predlogu veje enostranost. Vi javnosti ne boste mogli dati odgovora. Ker služijo ti predlogi edinele v politične enostranske namene, moramo najodločnejše ugovarjati, ker imamo tudi mi svoje zadrusništvo, ki bi tudi lahko zahtevalo podporo.

Če ste hoteli faktično pospeševati zadrusništvo, tedaj je bila vaša sveta dolžnost, da posredujete, da izkušate združiti nasprotujoče si elemente. (Posl. Jarc se posmehuje. Dr. Tavčar: Jarc se seveda smeje, kakor je njegova navada.) V tej zadrusni centrali bi morale biti zastopane vse organizacije, ne samo klerikalni zavodi, temveč tudi naši zavodi.

V četrti tečki se vseučiliški zaklad odstopa «Zadrusni Zvezi» kot brezobrestno posojilo. Gospodje, 700.000 kron je visoka vsota in jaz ne vem, ali vam je dopustno, postopati na ta način, da se store taki sklepi brez najvišje sankcije. Na ta način se ne sme gospodariti. Če se ta predlog ne predloži v najvišjo sankcijo, tedaj prosim zastopnika deželne vlade, naj sprejme naš protest.

Moramo pa še nadalje protestirati. Teško vidim se kdaj ta denar. Ne delajmo si nikakršnih iluzij. Kakšen pa je v resnici položaj «Zadrusne Zveze» — vas vprašamo. Mi gospodarimo s tujim premoženjem. In vaša sveta dolžnost je, da iskate gospodarski položaj tega zavoda, da pokazete, ali je ta zavod vreden našega zaupanja. Ker nimamo tozadevnih dokazov, pač ne moremo glasevati za predlog.

V odseku so padle jako pikre besede proti slovenski univerzi. Položili ste pred nas predlog, ki je nasprotno naši zahtevi po našem najvišjem idealu, po slovenskem vseučilišču. Eno bi želel, če hočete vi žrtvovati za «Zadrusno Zvezo», bi želel, da bi iskali potrebna sredstva povsod, samo pri vseučiliščnem fondu ne. Vi dobro veste, kaj ste s tem svojim načinom storili: Na slevesen način ste pokopali, bagatelizirali vprašanje slovenskega vseučilišča.

Posl. dr. Šuštersič hoče na to odgovarjati dr. Tavčarju in zagovarjati izdajalsko postopanje svojega kluba. Toda njegov zagovor je jako slaboten.

Konec prih.

Slovensci, ne zabite družbe SV. CIRILA IN METODA!

na roke. Šel sem med romarje po uteho, vsak se me je usmili, iz samostana pa so me vrgli na pot v ječo kakor hudodelca... In sedaj, kako naj se očistim pred Cenke, pred faro, pred celim svetom?... Se se spominjam, — mislim, da ne bo nikoli več tako — ko smo sedeli pri Lejzetu pri vinu. Vencel je godel na harmoniko, ki pa je skripala kakor star voz, jaz pa sem plešal s Cenko. Prijel sem je za mehko roko, pobožal po zametnem licu, in bilo mi je boljše, nego če bi mi dal kdo stotak! Sedeli so okoli mize tudi zavistniki, delali vsomogoče naklepe proti nama, midva pa sva se jim smejala. Zasmejala se mi je in neke neutušeno hrepenenje nama je prihajalo iz nasmeha, želje, ki prihajajo iz duše kakor na večer, ko sloni človek sam pri oknu ter strmi v temotno daljavo. Zdi se mi, da se slišim njeme utehepelne besede, da vidim njene dvigajoče se prsi, njen očarujoči obraz. Lica ji žare, gotovo misli name, na svojega Toneta na Vrsniku. Če bi me videla sedaj... V obraz bi mi pljunila, tudi če bi ji ne rekel niti besede, zakaj me ženo! Videla bi na rokah verige in zadestevalo bi... Čisto neumljivo bi ji bilo, zakaj sem prišel na tako pot, ali spomnila bi se, kako so ji pripovedovali drugi o meni same merasnične in pedle stvari. Sedaj bi jim getovo verjela! Če je vidim, rečem ji: Cenka, tako in tako... ne govori sedaj z memoj, povem ti vse... ne jezi se!... — Ej, čemu bi neki razmisljal! Začel sem živeti kakor se spodobi krščanskemu človeku, gledal in strmel sem v svet skozi

Petni spomini.

Dalje.

V kraljestvu Češkem so razširjena že precej časa strojna društva, oziroma zadruga, katera služijo člapom, oziroma prebivalstvu, da uporabljajo skupno gonilno moč in stroje v svojem gospodarstvu.

Že leta 1908 je bilo nastetih samo v jezikovnem češkem delu dežele 163 po številu. Razem tega jih imajo tudi češki Nemci lepo število, kajti dežela ima precejšnje število Nemcev.

Dobro uro po hoda od mesta Kolim leži vas Lošani, katera šteje okrog 250 prebivalcev, večinoma bolj srednjevelikih kmetov ali posestnikov. Ti prebivalci so si ustanovili že leta 1904 svoja gospodarsko strojno društvo za imenovano vas in okolice, kateremu je pristopilo 29 gospodarjev z vpisanimi in vplačanimi deleži po številu 129, katerih vsak znaša 50 K. Poročstvo pri tej zadrugi je se enkrat tolikšno. Na splešno gledajo Čehi, da se deleži precej veliki pri takih zadrugah, ker so osnovane edinele z omejeno zavezo, t. j. član jamči ali stoji dober za vse obveze z vplačanimi deleži in z v pravih določenim poročstvom. Zato pa imajo marsikatera zadruga tudi deleže v visotini po 200 K ali celo več.

Ta zadruga v Lošani ima v svoji lasti električno, mično poslopje, kjer se proizvaja električna moč za gomilev kmetijsko-gospodarskih strojev in za razsvetljavo po vasi, kakor tudi po hišah.

Elektriko proizvaja v tem posloju bencinski motor, koji ima 15 konjskih sil, s katerim je v zvezi temu primeren električen dinamo. V sosednji, ločni sobi stoji električna baterija iz 132 členov. Električna moč se zbira in shranjuje pred porabo v akumulatorjih.

Čla naprava je sta' okrog 24.000 K, katera pa je izkazana danes v bilanci po vsakoletnem odpisu še z 20.000 K.

Člani so vplačali za podjetje deležne glavnice 6450 K; prejela pa je zadruga na deželni podpori 3200 K in državni 2500 K, za ostalo bilo se je treba zadolžiti.

Za pogon kmetijskih strojev porabljajo električno moč, seveda v zvezi potem elektromotorja največ v poletnem času, ob priliki mlatve in čiščenja žita, največ ječmena. Ostali čas pa služi za razsvetljavo.

Zato ima zadruga v svoji lasti veliko mlatilnice na kolesih, katera potrebuje za pogon 6 konjskih sil.

Električni tok je speljan k vsakemu gospodarju petem žice, pripete na drogih do podov, oziroma mlatišč. Tam se spoji v to žico — električnim tokom — na kolesih stoječi elektromotor, na katerem je veliko prenosno kolo, kateri se zveže potoma jermena z mlatišnico. Elektromotor je zvezan z mlatišnico enako, kakor bencinski motorji, katerih se v kranjski okolici sedaj lahko že več vidi; razloček je v tem, da se v bencinskem motorju takorekč v njem potoma bencina proizvaja, elektromotor je pa v zvezi po žici z električno centralo v daljavi, od katere prihaja gonilna moč.

Ako se na Gorenjskem prično graditi sploh kdaj električne centrale in se bode hotelo porabiti

naočne, katere so mi priporočali in vsiljevali drugi — če tako nadaljujem, me nazadaje še obesijo ...

Tako in podobno je razmišljal Tone cele pot. Zgodi se pa, da ga sreča Canka. Tone pove oči, ne upa se ji pogledati v obraz ...

«Joj, moj Tone!» zakriči Canka.
«Moja Canka!» se izvije Tonetu iz prsi.
«Ne hodi, Tone!»
«Canka!»

«Kaj si naredil? Moj Tone!»
«O, Canka, pravica! Nič nisem naredil ... prav nič! Saj ves ... seveda ... niti misliti si ne moreš ... kaj bi govoril!»

«Tone, govori!»
«Saj veš, pogorelo mi je, reven sem. N. mam milijonov, nimam gozdev in živine, s culo sem se naspotil od doma, zato me ženo! ...»

Oročnik pa ga je sumil s puško, da se je prekučnil po tleh. Dva curka sta se mu vili po glavi, dva temnordeča curka ... Canka mu je prihitela na pomoč, a oročnik je je sumil kakor Toneta, da je padla v travo in tam plakala. Lužarjevega Toneta pa so gnali dalje in ga zaprli.

Canka je jokala nočindan. Toneta ni hotelo biti iz zapora. Popselnoma so ga bili obsedili, da je kradel. Čakal je le dne, kdaj ga izpuste; kajti namenil se je bil, nikdar več se prikazati na Vranik. Dasi ni nitesar kriv, vendar ga ne sme več videti Canka. In res, umrl je takoj drugi dan, ko so ga izpustili, v občestnem jarku kakor pijanec ... Pokopali so ga brez vsega slovesa, niti duhovnika ni bilo ... Greb pa mu je oskrbovala Canka leto za letom vedoč, da ne bi mogel storiti njem Tone nikdar kaj takega, česar so ga bili obsedili ...

električno moč v kmetijske svrhe, potreba bode v vsaki vasi z 20—30 hišnimi številkami posebne zadruga, da si skupno nabavi elektromotor in ostale stroje, da bi navočeval kak gospodar samo za svojo lastno porabo elektromotor za naše male razmere, ni verjetno, ker je treba založiti primerno velik kapital, kateri pa se posamezniku gotovo ne bode niti primerno obrestoval.

Predstavljamo si pa bodoče centrale take, da bode tok vpeljan v vasi po žici ali k vsakemu posestniku na dom, ali do gotovih skupnih, dogovorjenih točk v vasi, odkoder bi se svezal ta tok z žico na elektromotorju. Či je dana varnost, da se ni bati nesreč, lahko se podaljšuje in izpeljuje poljubno tudi žica od elektromotorja.

Dalje prih.

DOPISI.

Iz Železnikov. Minuli teden se je oglasila v našem trgu klerikalna «Nasa Moč» in kakor je iz raznih obljub razvidno, je pisec članka «Iz Železnikov» naš bližnji sosed, poslanec Demšar. Sedaj, ko se bližajo zopet časi različnih volitev, so pričeli klerikalci pisati o slabih delavskih razmerah. S hinavskim zavijanjem se hoče delavce preslepiti. «Češ, kaj pomaga, ako bi sedanjí občinski odbor imel dobro voljo, ker je v vednih bojih z liberalci.» V bojih z liberalci pa je samo zato občinski odbor, ker namenoma nasprotuje interesom delavstva in občine. Niti praznega prostora v občinski hiši noče dati občinski odbor proti plačilu sodarski zadrugi, katere namen je preskrbeli ljudstvu trajen zaslužek, in to samo zgolj radi nevoščljivosti in sovraštva do naprednjakov, kateri niso vprašali klerikalce, če smejo ustanoviti sodarsko zadrugo. Dobra volja klerikalcev je pa le tedaj, kadar upajo, da se bodo nekateri okoristili, kakor na primer Renove pri konsumnem društvu. Tudi željarsko zadrugo so klerikalci pričeli snovati, toda še danes je nimamo in jo najbrže nikdar ne bomo. Pletarstvo se obeta vpeljati, ako zmagajo zopet klerikalci pri volitvah, toda to je samo prazna obljuba in če bi jim država ali dežela dala mastne podpore, potem bi morda že začeli kaj snovati. Ako bi pa morali klerikalci iz svojih denarnic vzeti kronica za ljudsko korist, potem sigurno nikdar ne bo pletarstva v Železnikih, drugače kakor na papirju. Ker so naprednjaki pristopili z demarjem in jamstvom k sodarski zadrugi, so po klerikalnem mnenju to liberalne sibe za delavstvo! Koliko pa so za Železnike storili tisti klerikalci, ki sedaj vlada v občini, kakor Renove, danes lastnik bivšega konsumnega društva itd. Kaj je storil Martink dobrega in če hočemo biti odkritostni, moramo povedati, da je nagromadil občini na tisočake dolga. Strajnar nima niti najmanjše zasluge za delavce in tišči svoje tisočake v hranilnici na Češnjici in hoče se, da bi mu bilo ljudstvo pokorne kljub temu, da nima nihče od njega najmanjše koristi. Ako pogledamo «Češ», ta sedi zopet na bogastvu in ne privošči, niti ne dá nikomur zasluge, čeravno bi lahko več delavcev preskrbel z delom. In kaj nam koristi župnik Martič? Nič in zopet nič. Naprednjaki gremo z delom za napredek srčno svojo pot naprej in se ne oziramo ne na levo in ne na desno. Ako bi se pa kdaj ljudstvo take daleč izpozabilo, da bi se dalo popolnoma klerikalcem v roke, potem bi bil za Železnike tale napredek: Ves trg pred cerkvijo bi postal cerkvena last in farovski svet, druge občinske reči bi prišle v roke Renovca in občani bi postali pravi sužnji Renovca in Strajnarja. Takega napredka imamo od klerikalcev pričakovati in ne drugačnega, toda pri prvih občinskih volitvah se bode pokazale, kemu ljudstvo zaupa: ali tistemu, ki je komaj pol leta župan, ali pa se zaupa naprednim motem, katerim je v resnici pri srcu napredek občine. Ako pa želijo klerikalci čast, naj sežejo malo «Češku» v kupe zlata in ga izpodbudijo z ljubeznijo do delavkega stanu. Klerikalci bi tudi radi videli, da bi samo naprednjaki izpraznili žepa za železnico in vprašane, koliko so pa klerikalci obljubili za železnico, koliko so obljubili in dali tisti za železnico, ki se povsod silije v ospredje, kakor Renove. Strajnar in drugi taki motje, kateri hotejo imeti povsod prvo besedo in kadar je treba kaj dati, se pa poskrbijo. Gotovo bi bila železnica pomena za nas kakor za vsa okolice, toda zapomnimo si, da je ne bode nihče dočkal, dokler jo bodeta poslanca Demšar in Krok obljubovala. Tema dvema se gre samo za politiko, toda napredek jima ni mar in kako tudi, saj nimata nikogar za seboj, kateremu bi privoščila boljše življenje. Mnenja sta najbrže tistega kakor oni, ki si je želel, da bi le toliko časa trava zelenela, dokler bode on živel. Če pa ni take, naj se pa pokaze z delom, ker dosedaj vemo le toliko, da se naši poslanci zanimajo za železnico samo pred kakimi volitvami. Peska v oči imamo dovolj in si ga ne bomo pustili več metati od nikogar.

Iz Cerkljan. Komaj je skopnel prvi sneg in posijajo toplo pomladansko solnce, se hočejo brenčeljani sitnariti in pikati. Dobro je vidno to, da v tem zgodnjem času se niso preveč zaplojeni, ter se jih je mogote odkriti z lahtoto. Prvega, kateri pikne, se pošteno zmravi in mir je pred drugimi! «Nek brenčeljček» pripoveduje, da daje

klerikalna posojilnica posojila po 5%. Prav tako Zato pa, ko bomo rabili posojila, pridemo po nje v klerikalno posojilnico, ko pa bomo denar plemenito in ebrestonosno nalagali, pa ga bodemo nesli v kmečko posojilnico in hranilnico, kjer je prav varno naložen in povrh dobimo od vsakih sto kron 25 vin. več obresti, kakor v klerikalni. Ne res, pa bode vsem ustrezno? — Mlekarska zadruga je sklenila na občnem zboru likvidacije. Članom se izplačajo deleži in potem se zadruga razide. Bila je v kmečkih neodvisnih rokah in se je tako gospodarilo, da noben član ne trpi niti icka škode. Ko so pred leti klerikalci furali neko mlekarno, plačevali so naši ljudje velike svote, imeli so težbene stroške, prišli so ob deleže, plačati so morali poročstvo, dva posestva sta prišla na kant, nek gospodar je prišel ob življenje i. t. d. Da tako delajo klerikalci, samo da pripravijo ljudi v škodo; kjer pa nikogar nič ne beli, ker se pokaže dobro gospodarstvo, tam pa situarijo, brenčarijo, če bi jih kdo poslušal. Dobro je, da so nasproti takim podrepnikom postali Cerkljanci gluhi. — Kakor se nam zdi, se ravno po cerkljanski okolici «Gorenjec» premalo razširja. Bode treba za to poskrbeti, potem bode že gotovim ljudem odleglo.

Iz selške doline nam pišejo: Nasi klerikalci so uvideli, da ljudstvo nima več zaupanja v njihovo politično in gospodarsko delovanje, in da je njih moč odvisna samo od tega, kako dolgo se bo ljudstvo dalo strahovati od duhovnikov z zlorabo verskih čutil. Zato so začeli sedaj kupovati posestva in zemljišča, misleč; ko bomo vse pokupili, bo vendar vsa dolina klerikalna in naše oblasti ne bo konca. Tako je kupila posojilnica na Češnjici Hrašnik, sedarska zadruga gozd «Tembolo», živinorejska zadruga Bonceljevo posestvo, sedarska zadruga pa kupuje Lovrihovo žago na Rudnem. Seveda, kupijo pa lahko vse, zato namreč, ker preplačajo vsako reč. Brihtni so pa tako, da so pri Hrašniku, ki ga imajo že eno leto, šele sedaj pegruntali, da imajo izgube.

Iz Dobrave pri Podnartu.

Zopet smo morali delj časa čakati, da se oglasí kak petelin v «Domoljubu» iz našega kraja. Ker pa nam na naš zadnji dopis najbrž nikdo ni upal odgovoriti, smo se danes zopet oglasili, čeprav našemu Jožetu morda ne bo všeč.

V prvo moramo omeniti, kar bi morali pravzaprav za zadnjič, kako hud da je bil naš Jože pretekli predpust na ples. Zasnil se je posebno nad Podnartom. Ono nedeljo po plesu je bilo vršanja in gromenja na prižnici, da je bilo joj. Rekel je med drugim celo, da ga bo v teku enega leta od fare odločil. Seveda naš Jože kmetom in delavcem ne privošči, da bi se malo pozabavali, dočim je plesala «višja» klerikalna gospoda v Ljubljani po cele noči v hotelu «Union» in to celo pod pokrovitljstvom duhovščine. Če kmet pleše, je greh, za katoliško gospojo pa ne. Kmetje in delavci, tu pogledite vaše prijatelje! Seveda, kmet naj le moli, v cerkev hodi, daje pogostoma za naše, odrajtuje z veseljem odkazano mu bere in pa, da še kaj navrže, hodi pridno k izpovedi, bere «Domoljuba», voli, kadar je potreba, klerikalne moze i. t. d. Povejte nam, vi ljudski prijatelji, zakaj se ponekod rohni čez ples, drugod se pa ljudi s tem vabi v klerikalni tabor?

Da bo pa naš Jože res odvrzel Podnart od fare, je pa kar pribito, samo to se še ne ve kje. Mi pa pravimo, da bo prej sel on z Dobrave, predno pa Podnart od fare.

Naša Marijina družba je tudi že bolj pri kraju. Nekje se kaže že celo netaj takega, kar Marijinim devicam gotovo ni v čast. Kaj več bomo o tem poročali rajši o priliki.

Tudi izvrstno pridige je napravil minule nedeljo naš Jože. Povedal nam je nekaj od izpovedi ter jo primerjal z metlo in smetišnico. Da spadata metla in smetišnica na prižnico, je gotova stvar. Jože, svetujemo vam, da se poboljšate, takih pridig kot je bila zdajnja, ne poslušamo radi. Če nas pa že mislite ravno pitati s tako duševno hrano, vam pa svetujemo, namesto da zmerjate dopisnika «Gorenjca» z duševno revo, da pomedete poprej pred svojim pragom.

Kakor čujemo, je razpisano mesto župnika v Kranjski gori. Od gotove strani pa smo izvedeli, da namerava naš Jože priti za to mesto. To mesto mu mi z največjim veseljem privoščimo, saj bo gor gotovo boljša fara kot pri nas.

Iz Gorenje vasi v Poljanski dolini.

Dne 12. m. m. nam je tukajšnje gasilno društvo priredilo predpustno veselico z gledališko igro in plesom. Igralo se je Gavglovo igre «Sin». Ljudstva je bilo veliko, da je bila dvorana skoro trikrat prepolna. Čuje se, da se bo temu odpomoglo mogoče že v letošnjem letu. Skrajni čas je že res, da bi si društvo preskrbelo dovolj prostorne dvorane. Nekateri se mogoče še ne zavedajo, kolike važnosti za gasilno društvo bi bila nova dvorana. In tisti bodo morda celo nasprotovali nepotrebnemu delu. Toda, kdor stvar dobre premisli, mora pripoznati, da društvo res zelo pogrša prostorne dvorane. Torej složno na delo za društvene dvorane! V gospodarstvu se je v zadnjih letih pri nas

Ali imate bolečine?

Revmatične, gihtične, glavobol, zobobol? Ali ste si valed prehlajenja, prepiha kaj pridobili? Poizkusite vendar bolečine odstranjajoče, ozdravljajoče, okrepevalno sredstvo Fellerjev flu d z zn. «Eisalfuid». To je res dobro! To ni samo reklama! Poizkusni tucet 5 K franko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stubici, Eisaplatz Nr. 264 (Hrvatsko).

zelo napredovalo. Naj bi ljudstvo pokazalo, da tudi v društvenem oziru ne zaostajamo!

Čebelarški shod v Poljanski dolini se vrši 25. t. m. ob 3. uri popoldne pri g. Auženovcu v Srednji vasi. Na shodu bo predaval gosp. A. Likozar iz Ljubljane. Vabijo se vsi čebelarji, da se shoda prav obilo udeležijo, ker je za obstoj naše čebelarje ustanovitev podružnice zelo potrebna. Torej udeležite se tega shoda, vsi čebelarji, brez otira na to, da niste naročniki «Slovenskega čebelarja».

Ogenj v Leskovicah. Dne 4. t. m. je posestniku Kraševcu de tal pogorela hiša s hlevom. Resili so samo živino. Sreča je bila, da ni pihal veter in da je bilo takoj pelne ljudi na licu nesreče, da so obvarovali sosednje posejpe pred groznim požarom. Sicer bi se bila zgodila velika nesreča. Kako je nastal ogenj, ni znano.

Radovljiške novice.

Osebnosti. C. kr. okr. gozdni komisar Ant. Sivic je imenovan v isti lastnosti za okraja Ljubljana in Kočevje. — C. kr. okr. glav. kancelist g. Aleks. Schaeffer je imenovan c. kr. okr. tajnikom. — C. kr. veter. asistent g. Jos. Rihar je imenovan c. kr. okr. živnozdravnikom.

Umrja je v Krškem dne 16. t. m. preblagorodna gospa Josipina Hočevar, velika dobrotnica radovljiskega mesta. Že v svojem življenju je preblaga gospa ustanovila ustanovo za revne vdove, kakor tudi ustanovo za revne solarje, iz katere se vsako leto popolnoma obledo 12 najrevnejših in najprirednejših učencev. A tudi drugače je bila nagnjena radovljiskemu mestu, obč. zastopnik nikdar zastopnik trkal na njeno radodarno srce, posebno ako se je šlo za dela usmiljenja. Kako je ljubila preblaga pokojnica ravno šolsko mladino radovljisko, dokazuje njena poslednja volja, ki jo je zapustila z dne 19. junija 1910, v kateri se je spomnila z najlepšim in največjim legatom te mladine. Ubočena radovljiskega mesta je zapustila 500 kron, ki so se razdelile na dan njenega pogreba dne 18. t. m. Pogreba blage pokojnice se je udeležil občinski zastopnik po številnejši deputaciji. — Počivaj mirno preblaga, zlata duša! Tvoj spomin bo živel v srcih hvalečnih Radovljčanov večno!

Občinska seja mestnega zastopa se je vršila dne 11. t. m. ob pol 7. uri zvečer. Župan dr. J. Vilfan odpravi sejo, konstatira sklepčnost ter imenuje overovateljska zapisnika obč. odbornika Jos. Pavlina in Iv. Šego. 1. Odobri se zapisnik zadnje seje. 2. Župan poroča o dopisu c. kr. okr. glavarstva, kjer se poroča, da sklicuje c. kr. okr. glavar posvetovanje radi telefonske zveze Ljubljana-Trbiš. Kakor odposlanca k temu posvetovanju, ki se je vršil 16. t. m. na Jesenicah, se odposljeta obč. odbornika L. Fürsager in O. Homann, oziroma Iv. Šega. 3. Župan poroča slednjič o dopisu graščinskega oskrbnistva, ki naznanja, da je graščina voljna popraviti škarpo ob Dolu. 4. Občinski računi za l. 1910 se soglasno odobri. — Ko se reši še nekaj internih stvari, zaključil župan sejo.

Občni zbor «Slov. Plan. društva za radovljiski okraj» se je vršil dne 12. t. m. v smislu društvenih pravil. Predsednik društva dr. J. Vilfan pozdravi navzoče in poda kratko poročilo o društvenem delovanju namesto obolelega tajnika Al. Hutha. Obširneje poročilo prinese «Planinski Vestnik». — Iz vestnega blagajniškega poročila blagajnika Al. Chladka posnamemo, da je imelo društvo 1584-89 kron dohodkov in 1582-59 kron stroškov, preostanka 2-40 K. Z vsakim so bili izvoljeni v odbor: L. Fürsager, predsednik; Ivan Šega, podpredsednik; Iv. Kušar, tajnik; Alojzij Chladek, blagajnik; odborniki: Iv. Berlic za Bohinj, J. Zumer ml. za Gorje, Drag. Bepo za Bled, Ivan Legat ml. za Lesce, Val. Sturm za Poljče, Ivan Dornič za Lancovo. Pregledovalca računov sta Jos. Permo in Fr. Dobovišek.

Naši marljivi diletantje pridno študirajo «Desetega brata». Kdaj se vrši predstava, poročamo še pravočasno.

Novo zimsko smo dobili. Pretečeri terek po noči smo dobili debelo belo odejo, in sicer ga je padlo ravno 55 cm. V nočeh v sredo in četrtek smo ga dobili zopet par prstov. A upamo, da ga prežene solnce prav kmalu in da nam nãpoči tako zaželjena pomlad.

Umril je danes v jutro nagloma gosp. Ivan Vurnik, podobar in posestnik. Pogreb bo v ponedeljek. N. v m. p.!

Iz selške doline.

«Sel je po svetu, bogvekam,» pritenja zadnji «Domoljub» svoj uvodni članek. Pričeli bi lahko ta dopis z isto Prešernovo pesmijo «Nezak. mati». Našo dštno je namreč doletela dvomljiva čast, da se ushaja v njej detomorilka. Seveda je to nesrečne dekletice članica Marijine družbe in seveda je tudi doma v najbolj klerikalni vasi, na Česnjici. Zakopala je dete v seno, da bi se zadušilo, vendar pa so ji pravočasno prnili na sled in po dolgem trudu ostavili nedolžnega črvčka. Ne maramo metati kamenja na ubogo deklico, hotemo le priti, da klerikalna vzgoja ne odvrne ljudi od hudobij, in pa da je nesrečnico najbrž svetohlinstvo sosedov prignalo do strašnega hudodelstva. In pričo takih strašnih dogodkov si upa železniški

neslanec v «Domeljuba» rohetiti zoper maskare in druge nedolžne stvari.

K zadnjemu «Gorenjčevemu» dopisu glede sodarske zadruga v Železnikih moramo pripomniti, da se zadruga na Česnjici, četudi obstoji že toliko let, ni prav nič brigala za železnike in ni imela ta kraj prav nobene koristi od nje. Nova zadruga v Železnikih pa že prav uspešno deluje v tem smislu, da se sodarska obrt vpelje v Železnikih. Sodarska zadruga na Česnjici pa kaže vsa znamenja propadanja. Na Rudnem ima polno sodov, ki jih menda ne more oddati. Nekateri pa pravijo, da jih zato ne odda, ker Šimena voznikom noče plačati toliko voznine, kot ti zahtevajo. Šimena misli, da bodo vozniki se vedno vozili za tisto ceno kot pred 15 leti. Pa saj on ne ve, kako je bilo takrat, ker takrat jo je še poš tolkel. Sedaj pravijo, da bo napravila zadruga svoje konje. Ta je imenitna, se bo vsaj lahko Šimena okoli vozil s svojimi konji in kočijaža bo imel z rmenim klobukom kakor skof! Še harem naj mu napravijo, pa bo zivel kot pravi turški sultan, sodarji naj pa požirajo slino!

Iz Železnikov.

Odkar gospodari v našem kraju klerikalna stranka, se nekaterim kričačem prav dobro godi. Tako n. pr. naši cestarji vlečejo stalno mesečno plačo, najbrž samo zato, ker so klerikalci. Nikoli ni videti razen «Bevčka» nikogar na cesti in se ta se obrača tako leno, da bi pri drugem gospodarju niti za sol ne mogel zaslužiti. Ako bi vzdrževali cestarije klerikalci sami pa svoje stroške, nimamo nič proti temu, ampak ker naprednjaki plačujejo večino davka in se z našim denarjem tako potratno dela ter plačuje ljudem mesečne plače, ki niso skoro nikdar zaposleni na cesti, nas veče dolžnost, da apeliramo na sl. okr. cestni odbor, kateri naj ukrene, da se tem seznosnim razmeram napravi že enkrat konec. Ako sedanji cestarji vsled preobilnega posla v «Hrastniku» nimajo časa vršiti svoje dolžnosti na cesti, naj se nastavi druge ljudi, ki bodo radi delali in zaslužili svojo plačo. Radi bi vedeli, zakaj je nastavljen cestni mojster, ali morda tudi samo zato, da vleče plačo!

Trg pred cerkvijo na vsak način hoče kupiti za cerkev župnik Marčič. Naš župan Lotrič, kateri je po milosti župnika dosegel župansko čast, hoče proti volji občanov ustreči svojem dobrotniku. Vsled tega je pa med davkoplačevalci in občani zavlada velika nevolja in napravil se je protest na c. kr. okr. glavarstvo in deželni odbor, katerega je podpiralo nad 80 občanov. Od priprtega delavca pa do največjega bogataša pričajo podpisati, da je ljudstvo ogorčeno nad postopanjem večine občinskega odbora in župnika Marčiča. Sedanja večina občinskega odbora pa je s svojim sklepom dosegla veliko blamažo in še večje nezaupanje pri ljudstvu.

V Kranju, dne 18. marca 1911.

Državni zbor je sprejel nekatere izpremembe za društveni zakon. Zraven pa pridno zborujejo različni odseki, pred vsem seveda proračunski odsek. Toda težko bo, da bi odsek pravočasno izgotovil posvetovanje in da bi se proračun še pred 1. aprilom sprejel v zbornici. — Vsled tega bo merala vlada presiti zopet za začasni proračun, kajti s 1. aprilom ji poteče dosedanje dovoljenje državnega zbora za izplačevanje plač in za pobiranje davkov.

Hrvatski sabor — odgode. 4. t. m. je ban dr. Tomatić izročil predsedniku sabora kraljevo pismo, ki naglašja, da sabor v sedanji sestavi ni delazmožen in se odgodi za negotovo dobo.

Na severnem Češkem so imeli ta teden dve ožji dopolnilni volitvi za državni zbor. Ožja volitev je bila med nemakim nacionalcem Langenhanom in soc. dem. Karpelesom. Zmagal je s pomočjo kršč. socialcev prvi. Pri drugi volitvi je izvoljen s pomočjo kršč. socialcev nemški agrarec Paulik proti soc. demokratu Weberju. Boj je bil ljut!

Petdesettletnica zedinjene Italije. Dne 14. maza je minulo 50 let, kar so si Italijani z erožjem v roki ustanovili svoje kraljestvo. Ustanovitev je pomenila zmago narodnostne misli. V Avstriji bi radi klerikalci izvali vojne z Italijo, ker upajo tako obnoviti papeško državo. Siromak papež dobi vsako leto samo na milodarih (Petrov novič) 12 milijonov kron, in gotove že s tem «mahm-zneskom prav komodno živi. Poleg tega ima še nad 9 milijonov kron drugih dohodkov, in ker ima izdatkov na leto komaj okrog 7 milijonov, mu ostane vsako leto čistega okrog 14 milijonov. Mislimo, da siromak papež s tem se lahko živi in da ni potrebno, da bi na tisoče krepkih ljudi zaradi tega moralo zrtvovati svoje življenje.

17 50—8

Dama

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti pege, ter doseči nežno mehko sočo in bel teint, se umiva le z **Stockenford Hiljino mlečno milo** (smanka Stockenford) tvrdke Bergmann & Co., Tešin ob Lab. Komad po 80 v se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfumerijami, t. d.

V novi okrajni sestavi odbor skladovnega okraja Kranj so voljeni dne 9. t. m. tile gg.: a) Kmečke občine: Odborniki: Janez Brodar, Hra-stje; Ignacij Krt, Gorenja Sava; Andrej Dolinar, Smlednik; Jozef Likozar, Cerklje; Janez Bagno, Sanšur. Namestniki: Peter Pokorn, Primakovo; Andrej Šnk, Sp. Besnica. — b) mesta in trgi: Odbornik: Ciril Pirc, Kranj; namestnik: Ivan Jagodič, Kranj. — c) Veleposestvo: Odbornik: Hinko baron Lazarini, Smlednik; namestnik: Anton Majdič, Kranj. — d) Veleobrt: Odbornik: Ivan Rakovec, Kranj; namestnik: Franc Grobath, Kranj. Deželni odbor imenuje za svoja zastopnika.

Produkcija gojencev «Glasbene šole v Kranju». V četrtek, 9. t. m. je polagala glasbena šola račun o svojem delovanju. Njen obstoj je kratak, uspehi pa vsaj pri nekaterih gojencih prav zadovoljivi. Produkcija je obsegala pevsko, vijolinško in klavirsko točko. Imeod pevskih točk je prav posebne ugajala Adamičeva «Tepežnica». Pel jf je poleg drugih točk dekliski in deški zbor, ki razpolaga z ljubkimi in prav čestitimi glaski. Njunima učiteljema ge. Anici Prnatovi in gu. Vilku Ruvu gre vse priznanje. Vsakdo, ki ve, kaj se pravi, poučevati v glasbi otroke, si bo znal sama napraviti sodbo in oceno njenega delovanja. Dijaški moski zbor je pod vodstvom ga. I. Mastena zapel Ipavičovo «Laitovki v slovo». Vseskozi je bila opaziti sprétna roka pevovodje; vsa pesmica je bila ritmično skrbno odmerjena, v izražanju fine uglajena in glede intonacije brez napake, kar je mogoče le pri takem pevskem materijalu. Želeti bi bilo le, da bi zbor kvantitativno tudi dosegel svoje kvaliteto. Odkod tako malo zanimanja za petje med dijastvom, ki je v našem mestu prve v to poklicano? Pri instrumentalnem delu sporeda je nastopilo 12 gojencev vijolinškega in klavirskega učitelja ga. Žiga Poličeka. Če je kak začetek težak, velja to v prvi vrsti glede začetka v vijolinistom studiju. Ta zahteva železne potrpežljivosti učitelja. In le tej je pripisovati razmeroma lepe uspehe. Seveda je na strani učenca predpogoj nadarjenost, posluš in pridnost. Tudi teh treh momentov ni bilo pogrešati. Intonacije seveda pri gojencih-začetnikih ni mogoče kritikovati; saj je znana stvar, da raste njena natančnost deloma tudi s fizičnim razvojem človeka. Vendar moramo tu omeniti, da stoje tudi glede sledeje nekateri učenci že na stopnji, katere z ozirom na dobo njihovega učenja niti pričakovati nismo. Pravilna drža vijoline in pravilna poteza v loku sta gotovo prav tako razveseljivi dejstvi za napredek učencev kakor jasen dokaz za natančnost in marljivost učitelja. Isto velja tudi o klavirskih točkah. Prav ugajal je krepak nastavek in natančna ritmična učencev, med katerimi je bilo opaziti prav dosti nadarjenosti in napredka. Hvaliti vrlin: g. Poličeka, bi bilo odveč. Upravičeno smemo staviti vanj nado, da nam vzgoji nekaj prav dobrih muzikov. Kar nam je pokazala prva javna produkcija v malem, upamo v nekaj letih zreti v velikem merilu. Začetek je tu, podlaga je dobra; zatorej nadaljni napredek ne more izostati. Da vlada tudi med občinstvom veliko zanimanje za ta prapotrební zavod, je pokazal mnogobrojen obisk od strani vseh slojav, ki se se prišli na lastne oči in ušesa prepričati o uspehu glasbene šole, katere račun je izpadel čisto zadovoljivo. Vsem gojencem pa želimo prav mnogo napredka. Ne strahite se truda in časa, saj uspeh vam potem ne more izostati. In ta naj vam bo najvišje plačilo. Per aspera ad astra!

V zdravstveni okrajni zastop Tržič so bili dne 10. t. m. voljeni tile gg.: Odbornikom: Janez Ankele, Sv. Ana; Janez Fafar, Krizi; Julius Goecken, Tržič; Janez Golmajer, Kovor; Ignacij Maglič, Sv. Katarina; Jozef Primožič, Priestava; Karl B. Mally, Tržič; namestnika: dr. Oton Hawlina, Tržič in Janez Šlibar, Kovor.

Dramatični odsek «Narodne čitalnice» priredi v petek in soboto, to je dne 24. in 25. t. m. po daljšem premoru, ki je pripisati edinele različnim težkočam in oviram, zopet večjo predstavo, in sicer Meškotovo krasno dramo «Mati» v treh dejanjih, katere vsebino priobčimo prihodnjič.

Slovenski igralci Verovšek, katerega vrline poznamo dobro tudi na Gorenjskem, je praznoval v soboto 25-letnico svojega gledališkega delovanja. V ljubljanskem gledališču je imel Verovšek časten večer. Občinstvo mu je priredilo burne ovacije, na odprtem odru so mu čestitali kolegi in kolegije, za kar se je Verovšek ginjen do solz zahvaljeval. Verovšek je odlično naš umstnik, ki je v debi 25 let mnogo pripomogel k razvitku slov. gledališča. Čestitamo mu k 25-letnici ter želimo še mnogo uspehov!

Smrtneovarno ranjen. 28 letni Fran Oblak iz Strmice pri Škofji Loki si je hotel sezidati letos hišico in je spravil na dom konec minullega meseca na ročnih sankah les. Na neki strmini je izgubil moč nad sankami in priletel z glavo s tako silo ob nekje drevo, da je obležal brez zavesti. Naliti so ga z na več krajih razb to črepinjo. Čez nekaj ur je umrl, ne da bi se zopet zavedel.

Nesreča ali slehina. Dne 6. t. m. zjutraj so v Vižmarjih pred podom Jakoba Kregarja našli mrtvega 22letnega domačega mladčica Ivana Bastolca. Znaki na glavi kažejo, da je bil udarjen; ali se je

požil sam, ko se je vozil s kolesom ali se je zgodil zločin, bo dožala preiskava. Pomilevanja je vsočas njegova mati-vdova, ki je edinega sina pred kratkim oprostila od vojakov zato, da ji pomaga, a sedaj je mrtev.

Predavanje v Narodni Čitalnici v Kranju. Danes zvečer ob poldeveth predava v dvorani «Narodne Čitalnice» v Kranju g. prof. Pirnat o temi: Milčinskega pravljice. Predavanje je v prvi vrsti namenjeno našim materam ter je jako zanimivo ter poučno. Ker stoji gospod predavatelj kot eden najizbornejših ljudskih govornikov, je samoobsebi razumljivo, da ne bo nihče zamudil prilike ter da se udeleži predavanja kar največ občinstva iz vseh slojev. Vstopnina 20 vin, šolska mladina vstopnina prosta. Izrecno se povdarja, da naj vstopnina nikakor ne velja kot obvezna, temveč edino le kot dobrovoljen prispevek «Narodni Čitalnici». Na svidenje toraj vsi!

Koncert čitalničnega pevskega zbora se vrši na cvetno soboto zvečer v telovadnici «Gorenjskega Sokola» z jako zanimivo vsebino. Na sporedu je dvospev za ženski zbor, dva moška in pet mešanih zborov, med poslednjimi Schwabov pevski valček «Dobro jutro» s spremljevanjem orkestra. Sodelovanje je obljubil tudi orkester «Sloga», ki nastopi pri tem koncertu samostojno v dveh točkah.

O predavanju o Röntgenovih žarkih moramo poročilo radi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjic.

Koncert orkestra «Sloga», ki se je vršil preteklo nedeljo, je privabil mnogo občinstva, ki rado poslušna lepo godbo. «Sloga» je nastopila pod že znanim spretnim vodstvom g. Z. Polaseka s prav lepim vspehom težjih in lažjih najnovejših skladb. Poleg nam že znanih mladih nadarjenih moči, nastopila je tudi pri glasovirju ga. Anica Pirnatova, ki je kot že obče znano, na glasovirju pravi mojster. Koncert je tako lepo uspel, da moramo orkestru «Sloga» in njenemu dirigentu ter predsedniku g. Fr. Crobathu ml. prav iz srca čestitati. Prepričani smo, da nas «Sloga» prav v kratkem zopet razveseli z enakim koncertom, katerega bo pa gotovo tudi slavno občinstvo v še večjem številu kot to pot posetilo.

Kurentov večer v tukajšnji Čitalnici se je letos drugič izborna obnesel. Vse je prihitelo, staro in mlado, razveseljvat se nad predpustnimi šalami in burkami. Omečiti nam je igra «Ferencifu», izvirno kitajsko humoresko, ki je splošno ugajala in pri kateri se originalni kitajski kosumi vzbujali vsečič pozornost. Za tem je nastopil baljivec vseh šaljivcev, ki je vprizarjal take burke, da smehu ni bilo ne konca, ne kraja. Sledila mu je sanzonetka, ki je svoje komade posebno pa figurirane plesne izvajala v splošno zadovoljnost. Takoj po tem se je razvil ples na harmonike, ki se je menjal z gramofonom, pri katerem se je rajale pozno v noč in predpust lovilo za rep. Nadejamo se, da nam aginji odbor Čitalnice zopet prihodnje leto na pustni terek priredi slavno zabavo.

Kaj je budno? Ako ljudje, ki se pristevajo med naprednjake in ki nosijo naprednost napredaj, zahajajo v klerikalne gostilne in delajo celo reklamo zanje, in to celo v take gostilne, ki so naravnost sovražne vsakemu naprednjakemu delovanju. Klerikalci so pa mnenja: Kar je naše, podpiraj; kar ni našega, bojkotiraj! In to je pravo geslo!

V novi centralni odbor skladovnega okraja Trzic so bili izvoljeni dne 10. marca gg.: a) Kmetске občine: Odborniki Janex Golmayer, Kovor; Ignacij Meglič, Sv. Katarina; Jožef Abadžić, Senično; Jakob Rožič, Hode; Lovro Aljančič, Bistrica. Namestniki: Janex Šlibar, Kovor; Janex Ankele, Sv. Ana. — b) Mesta in trgi: Odbornik: Karl B. Mally, Trzic; namestnik: Julij Goeken, Trzic. — c) Veleposvetvo: Odbornik: Franc Dav, Trzic; namestnik: Ernst Schallgruber, Trzic. — d) Veleobr: Odbornik: Anton Feigerle, obrtnik, Sv. Katarina; namestnik: Franc Sonnbecher, nadgozdar, Sv. Katarina.

Drago spanje. 19. m. m. je obiskal delavec Lovrenc Veber iz Zgornje Sorice več gostiln in prišel proti večaru v gostilno Frana Demšarja v Zali log pri Škofji Loki. Tu mu je prišlo slabo, vsled česar je legel v odprto drvarnico spat. Ko se je zbudil je opazil, da mu manjka 490 K, beleznica in vojska knjizica. Knjizico in beleznico so pozneje našli v gnojnici, denarja in tatu pa niso doselej še izjedili.

Prestevojnina dražba v Lencah se je — kakor se nam ob sklepu lista poroča — prelozila na dan 28. in 29. marca t. l. in s tem popravljamo današnji oglas.

Umril je v Trzicu gospod Ivan Cizl, c. kv. sodnijski oficijal in posestnik, v najlepši moški dobi 42 let. Pokojnik je bil zelo agilen član skoro vseh narodnih društev v Trzicu. N. v m. p.

Najboljši prijatelj kmeta je dr. P. Prijatelj nam sporoča: Mudil vem se pretečeno nedeljo slučajno v neki priprosti gostilni na Bledu. Tu je bilo zbranih dokaj kmetov, ki so bili prav dobre volje. Govor pride kmalu na politiko in tu udari nek bolj postaren kmet kropko po mizi ter zarobiti prav po gorenjsko: «Dr. P., to ti je prijatelj kmeta. Pred kratkim je imel moj sosed neko pravdo zaradi žaljenja časti. Obsojen je bil. Njegov nasprotnik je imel kakor zagovornika dr. P.

Mož se ni zamudil pri tej pravdi niti štiri ure, a zaračunal mi je ravno sto kron, a ste kron je moral plačati kazni. — To je mož, takega moramo volit... «Permoj...»

Občinski zbor pomočniškega zbora obrtne zadruge na Bledu se vrši 19. t. m. ob treh popoldne v hotelu Mangart na Rečici.

Železniška nesreča na Bohinjski Beli. Ravnateljstvo državnih železnic v Trstu poroča 15. marca o železniški nesreči pri bohinjskem predoru sledeče: Tovorni vlak št. 74 je peljal ob 11. uri 24 minut ponoč z devetminutno zamudo s postaje Bohinjska Bela. Pri premikaloških pa je vsled močno zapadlega snega skočilo s tira 7 praznih vagonov in 1 premogov voz, vsled česar je bil zastavljen kurentni tir. Dva železniška uslužbenca sta bila lahko ranjena. Osební, poštni in blagovni promet je bil ustavljen za približno 18 ur. Železniški promet se je nato redno vrnil.

Koncert Glasb. Matice v Ljubljani se vrši v nedeljo 19. t. m. Izvirne skladbe Adamičeve, Krekove, Ferjancičeve in Aljažove, katere so v zadnjem koncertu dosegle krasen uspeh, se bodo na tem koncertu ponovile. Razen mešanih in moskih zborov, ki se bodo v koncertu na prvem mestu izvajale, nastopi kot solist mlad goslar, gojenec Glasb. Matice g. Ivan Trost. Svirati bo Mendelsohnov koncert s spremljevanjem orkestra. Celoten orkester pa izvede končno slavno 5 simfonijo B. I. Hovnovno. Ker je mnogo novih domačih koncertov, ga izvajanja vrednih skladb istih in drugih skladateljev na razpolago, opozarjamo, da se te točke v zadnjem koncertu izvajane, ne ponovijo več let. — Začetek koncerta ob pol 8. uri. Konec je preračunan, da se Gorenjci lahko vrnejo v pravem času z gorenjskim vlakom.

Ustanovljal društveni šted. podružnice Ljubljana «Zveze jugoslovanskih železničarjev» se vrši jutri, dne 19. avgusta v steklenem salonu pri «Novem svetu», Marije Terezije cesta.

Pisateljske podpornе društvo v Ljubljani. Ob svoji petindvajsetletnici napisal A. Trešnjak. Cena 1 K. To lično knjizico toplo priporočamo.

«Klub slovenskih amator-fotografjev» v Ljubljani naznanja vsem svojim članom, da namerava prirediti v manjku prvo splošno amatersko razstavo. Razstave se lahko udeleže samo društveni člani z najrazličnejšimi predmeti. — Odbor si bode prizadeval, da dobi razstava enotno lice, kjer bodo lahko našli vsi različni sujeti in vse raznovrstne tehnike svoj prostor. Odbor bo tudi skušal, da poda prva razstava kolikor mogoče popolne slike razvoja amater-fotografske umetnosti na Slovenskem. Opozarjamo torej že sedaj vse člane društva, naj se začnejo pripravljati za prvo razstavo, s katero hočemo tudi dokazati javnosti, da smo na tem polju važen faktor, s katerim je treba računati. Odbor.

Boleznik, ki se je sam operiral. Močne živce mora imeti nek 26 let stari rumunski dijak, ki študira v Parizu medicino in ki se je pred nekaj dnevi sam operiral. Imel je težko kilo. Ko je spodnje truplo popolnoma omamili, se je vsedel na operacijsko mizo, prerezal sam trebuh in popolnoma mirno izvršil operacijo, kakor jih je izvrševal v kliniki. Nato je sam zašil rano ter šel spat po operaciji, ki je trajala celo uro. Njegovo zdravstveno stanje je zelo povoljno.

Zanimiva pravda se je vršila pri deželnem nadsedišču v Gradcu. Genovefa Erlac je tožila južno železnico za odškodnino in je pravdo dobila v prvi in sedaj tudi v drugi instanci. Tožiteljica se je peljala iz Ptuj v Hoče s svojima otrokoma. Vlak bi moral pravilno stati 2 minuti, a je imel zamudo in je stal le 1 minuto. Ko je mati hotela dvigniti drugega otroka iz kupeja, se je vlak ganil, otrok padel in kolo je odrezalo nogo. Sedišče je krivdo prisodilo železnici in ta bo morala plačati primerno odškodnino. Erlac je zahtevala 20 000 K.

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“ po vseh gostilnah in kavarnah!

Pri nobenem drugem konsumnem predmetu se občinstvo z zunanostjo ne reklamira toliko ne prevarja glede kvalitete dobavljenega blaga, kakor ravno pri papirju za cigarete. Za kadilca je prav velike važnosti, če ve, kaka svojstva mora imeti dober papir za cigarete. Trdnost, gorljivost, normalno množino pepela, pomanjkanje vseh škodljivih tvarin. Nobeden drug cigaretni papir ne vsebuje vsa ta svojstva v tako visoki meri kakor obče znani Riz Abadie. Njega trdnost je skoro dvojna vseh drugih papirjev, ki so v prometu, nima ne preveč, ne premalo pepela, ne vsebuje nikakih nitratoev ter obstaja iz čistih platnenih tvarin. Vsak kadilec bo torej dal temu papirju prednost pred vsemi drugimi.

SVARILLO!

Société des Papiers Abadie.
Ker se je spravilo zadnji čas različne ponaredbe naše obče znane in priljubljene strošične znamke

RIZ ABADIE (Riz doré)

na trg, pramo svoje p. n. odjemalca, naj pazijo natančno na ime ABADIE, katero ime se izkuša nadomestiti z različnimi drugimi besedami. Svarimo pred nakupom kvalitativno slabjših imitacij, ker bomo vporabili proti tem ponaredbam vsa postavná sredstva. 60 52a-1 Société des Papiers Abadie.

Kathreiner Kneippova sladna kava

služi zaradi svojih nedosežnih vrlin vsak dan na milijone ljudem. Edina prava družinska kava! Po ceni in zdrava.

140 kosov
divjih kostanjev
od 4 do 5 motrov visokih proda
Lovrenc Proj 582-1
posestnik v Pevmi pri Škofji Loki.

Kdor bode zidal!!!
Več dobro ohranjenih oken, sobnih in vežnih vrat, izložbenih oken, stopnic, peči in štedilnikov in več drugih stavbenih objektov se po ugodni ceni
proda. 57-2
Sedaj je še vse vzdano in se bode sredi drugega meseca oddajalo. — Reflektantje naj se obračajo takoj na lastnika
A. Adamiča v Kranju.

Kolesa

vsake vrste, stara in nova, nova od 75 do 120 gld., stara od 20 do 50 gld., potem vse, kar zraven spada, se dobi pri meni. Popravila se izvršujejo hitro in raneeljivo. 44
P. Bizjak, Kranj 102.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Vsemogočni našega preljubega soproga, svaka in strica, gospoda
Ivana Cizla
c. kr. sodnijskega oficijala in posestnika
včeraj, dne 16. marca 1911 ob pol 8. uri zvečer, po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 42. letu njegove starosti, k Sebi poklical.
Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 18. marca ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.
Sv. maše zadušnice se bode služile v župni cerkvi.
Blagega pokojnika priporočam v blag spomin in pobožno molitev.
TRŽIČ, dne 17. marca 1911.
Marija Cizl roj. Čadež
soproga. 26

Posojilnica v Radovljici

registr. zadruga z omejenim poroštvom

najstarejši denarni zavod v Radovljici

je nastopila

s 1. januarjem 21. upravno leto.

Glavni zadružniki zavoda so:

- Gospod Lovro Baloh, posestnik in trgovec na Jesenicah.
- Miha Černe, veleposestnik na Savi.
 - Gabrijel Eržen, posestnik in tovarnar v Zapužah.
 - Ivan Fajdiga, posestnik v Radovljici.
 - Jakob Ferjan, veleposestnik na Jesenicah.
 - Ivan Finžgar, veleposestnik in trgovec na Breznici.
 - Leopold Fürsager, trgovec v Radovljici.
 - † Valentin Globočnik, posestnik na Dobrem polju.
 - Mijo Grobotek, posestnik in trgovec na Bohinjski Bistrici.
 - Emil Guštin, učitelj in posestnik v Metliki.
 - Luka Hafner, posestnik in trgovec v Kropi.
- Gospa Minka Hrašovec-Homan, veletrgovina v Radovljici.
- Gospod Oton Homan, posestnik in veletržec v Radovljici.
- Gospa Ivana Hudovernik, posestnica v Radovljici.
- Miška Huth-Razinger, učiteljica, c. kr. finančnega komisarja soproga v Radovljici.
- Gospod Ivan Jalen, posestnik in trgovec ter tovarnar v Ratečah.
- Gospa Ana Kunaver, posestnica letovišča na Selu.
- Gospod Gabrijel Jelovšek, veleposestnik in tovarnar etc., na Vrhniki.
- dr. Franc Kogoj, okrožni zdravnik na Jesenicah.
- Preč. g. Ivan Košmelj, župnik v Ljubljani.
- Gospod Ivan Kunčič, posestnik in stavbeni podjetnik na Mlinem.
- Rudolf Kunstelj, posestnik in gostilničar v Radovljici.
 - Luka Lazar, trgovec, posestnik in tovarnar v Kamni gorici.
 - Jurij Magušar, veleposestnik, veletržec in tovarnar v Kropi.
- Gospa Terezija Magušar, posestnica soproga v Kropi.
- Gospod Anton Meršol, posestnik v Hrašah.
- Jakob Mesar, posestnik in gostilničar na Jesenicah.
 - Fran Mrak, posestnik etc., v Radovljici.
 - Valentin Mulej, posestnik, gostilničar in lesni trgovec na Lancovem.
 - Ivan Pangerc, posestnik in lesni trgovec na Blejskem selu.
 - Fran Papler, posestnik, usnjar in trgovec z lesom v Doslovčah.
 - Alojzij Pavlin, veleposestnik in veletržec v Podbrezjah.
- Gospa Antonija Pogačnik, trgovka v Radovljici.
- Gospod Josip Pogačnik, posestnik in krojaški mojster v Radovljici.
- Ivan Pogačnik, posestnik na Dobrem polju.
- Njeg. presvitl. princ Camille de Polignac, veleposestnik in graščak v Podvinu.
- Gospod dr. Matej Potočnik, posestnik v Lescah in c. kr. profesor v Mariboru.
- † Anton Potočnik, župan na Koroški Beli.
- Preč. g. † Tomo Potočnik, župnik na Breznici.
- Gospod Anton Praprotnik, veleposestnik v Radovljici in Dvorski vasi.
- Martin Ravnik, trgovec in posestnik na Bohinjski Bistrici.
- Gospa Katarina Resman, posestnica v Radovljici.
- Gospod Ivan Sartori, posestnik in ključar v Radovljici.
- Alojzij Schrey, c. kr. višji poštar v p. in veletržec na Jesenicah.
 - Rikard Schrey, c. kr. poštar v Lescah.
 - dr. Josip Tičar, okrožni zdravnik in župan v Kranjski gori.
 - Anton Trevn, veleposestnik in trgovec na Savi.
- Gospa Ljudmila Verderber, veleposestnica na Bledu.
- Gospod dr. Janko Vilfan, odvetnik, župan in deželni poslanec v Radovljici.
- Josip Vovk, posestnik na Jesenicah.
 - Fran Zupanc, veleposestnik in veletrgovec z lesom na Lancovem.
 - Ivan Žark, posestnik in župan v Lescah.

Načelstvo obstoja iz gospodov:

- Dr. Janko Vilfan, odvetnik, župan in deželni poslanec v Radovljici, predsednik.
- Ivan Sartori, posestnik in ključar v Radovljici.
- Rudolf Kunstelj, posestnik in restavrater v Radovljici.
- Fran Mrak, posestnik v Radovljici.
- Josip Pogačnik, posestnik in krojaški mojster v Radovljici.

Nadzorstvo obstoja iz gospodov:

- Anton Trevn, veleposestnik in trgovec na Savi, predsednik.
- Oton Homan, posestnik in trgovec v Radovljici.
- Ivan Papler, posestnik in usnjar v Doslovčah.
- Ivan Finžgar, posestnik in trgovec na Breznici.
- Ivan Žark, posestnik in župan v Lescah.

Predstojništvo podružnice na Jesenicah pa obstoja iz gospodov:

- Lovro Baloh, posestnik in trgovec na Jesenicah.
- Dr. Fran Kogoj, okrožni zdravnik na Jesenicah.
- Miha Černe, posestnik in pek na Savi.

Rezervni zaklad zavoda znaša nad 100.000 K, ki se od leta do leta pomnožuje in ki da poleg zgoraj imenovanih glavnih zadružnikov polno jamstvo za v vsakem oziru neoporekano točno in realno poslovanje zavoda, ter za **popolno varnost v tem zavodu naloženega denarja.**

Posojilnica se drži strogo načela: „Slovensko zadružništvo ne sme biti v službi strankarske politike“ ter ta princip tudi praktično izvaja s tem, da podeljuje podpore brez razlike strank za razne dobrodelne namene, tako n. pr. za pogorelce, za razna izobraževalna društva i. t. d.

Čisti dobiček znašal bode za leto 1910 čez 22.000 K, od katerega zneska se bodo zopet lepe podpore razdelile.

Ves kapital je popolnoma varno naložen v hipotekah večinoma s pupilarno varnostjo in dosedaj še ni bilo tekom 20letnega poslovanja nobene izgube. Izgube so sploh izključene, ker posojilnica v Radovljici strogo po pravih posluje in se v nikakoršne špekulacije ne spušča. Krasno posojilniško poslovanje je zidano **le iz rezervnega zaklada**, tako, da vlagatelji niti z vinarjem niso udeleženi pri stavbi.

Leta 1891 je bilo hranilnih vlog za 37.841 K 90 vin., leta 1910 pa okroglo za 2.750.000 K, leta 1891 je bilo danih posojil za 33.259 K, leta 1910 pa za 2.713 000 K.

Od svojega obstanka do danes je dala „Posojilnica v Radovljici“ podpor za dobrodelne in občekoristne namene 19.806 K in sicer:

pogorelcem	2182 K
požarnim brambam	4140 „
šolam in šolskim vrtom	1270 „
kmetijskim podružnicam	420 „
družbi sv. Cirila in Metoda	880 „
slovenskemu planinskemu društvu	1530 „
za vodovodne in druge koristne naprave	9884 „

Ako torej gotovi krogi proti posojilnici v Radovljici delajo in rujejo, mora se take razdirajoče elemente energično zavrniti. Številke govore dovolj jasno.

Naj se torej nikdo ne pusti zapeljati k dviganju denarja, ker le malo zavodov daje tako popolno varnost, kakor ravno posojilnica v Radovljici.

